EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Majandus- ja rahanduskomisjon

Avalik kuulamine

PANGAÜLEKANNETE ANDMETE JÄLGIMINE SWIFT-SÜSTEEMIST USA SALATEENISTUSE POOLT [1]

Kolmapäev, 4. oktoober 2006 kell 9.00–12.30

Euroopa Parlament,
Altiero Spinelli hoone, ruum 3E2
Rue Wiertz 60, Brüssel

9.00 – 9.10	**Avasõna:** majandus- ja rahanduskomisjoni ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni eesistujad, Pervenche Berès ja Jean-Marie Cavada
9.10 – 9.25	**SWIFT** Blanche Couteaux (peaadvokaat) ja Francis Vanbever (asepresident finantsalal)
9.25 – 9.40	**Euroopa Keskpank** Jean-Claude Trichet (president)
9.40 – 9.55	**Belgia Riigipank** Peter Praet (Belgia Riigipanga direktor) Joseph De Wolf (juriidilise osakonna juhataja) ja hr Johan Pissens (järelvalveosakonna juhataja)
9.55 – 10.45	**Küsimuste ja vastuste voor**
10.45 – 10.55	**Töörühm, artikkel 29** Peter Schaar (töörühma eesistuja)

[1] Põhineb Euroopa Parlamendi määrusel pangaülekannete andmete jälgimise kohta SWIFT-süsteemist USA salateenistuse poolt, vastu võetud 6. juulil 2006.

10.55 – 11.05	**Komisjon** Alain Brun (andmekaitseüksuse juht, Euroopa Komisjon)
11.05 – 11.15	**Euroopa andmekaitseinspektor** Peter Hustinx
11.15 – 11.25	**Belgia senat** Anne-Marie Lizin (president)
11.25 – 12.25	**Küsimuste ja vastuste voor**
12.25 – 12.30	Esimeeste lõppsõnad
12.30 – 13.00	Pressikonverents

TAUSTINFORMATSIOON

2006. aasta juulis paljastas Euroopa ja USA meedia USA valitsuse loodud terrorismi rahastamise jälgimise programmi (*Terrorist Finance Tracking Program*), mis on võimaldanud USA võimudel tutvuda piiratud hulga finantsandmetega, mille on kogunud SWIFT (*Society of Worldwide Interbank Financial Telecommunications*).

SWIFTi andmed, mille hulgast USA võimud võivad teha sihipäraseid otsinguid terrorismi vastu võitlemise eesmärgil, võivad potentsiaalselt puudutada sadu tuhandeid Euroopa Liidu kodanikke. Esitatud teabe kohaselt olid mõned keskpangad programmist teadlikud ning SWIFT hoidis neid toimuvaga kursis.

2006. aasta juulis võttis Euroopa Parlament vastu määruse, mis nõudis esmajoones kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning majandus- ja rahanduskomisjoni ühist kuulamist, kus oleks esindatud nii eraõiguslikud kui ka avalikud osapooled, et teha kindlaks, millist teavet võis neil olla.

KUULAMISE ÜLDEESMÄRGID ON SEEGA:

1. ***määrata õigusraamistik SWIFTist andmete kogumise kohta vastavalt USA, komisjoni ja Euroopa Liidu õigusnormidele ning riiklikele õigusnormidele;***

2. ***teha kindlaks, millist teavet võis pooltel olla, et***
   - ***saada esmane ülevaade sellest, kas andmekaitsega seotud määrusi on järgitud,***
   - ***saada esmane ülevaade sellest, kas andmekaitsega seotud määrustes võib olla lünki.***

* * *

1. Õigusraamistik

Vaata punkti 1 eespool.

2. Teha kindlaks, millist teavet võis pooltel olla

SWIFT, *the Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication*, on Belgias registreeritud piiratud vastutusega ühing, mis varustab enam kui 200 riiki ning enam kui 7500 finantsasutust (pangad, maaklerid, fondihaldurid, turu infrastruktuur) turvalise teavitamisteenusega. SWIFTi omanikeks ja juhtideks on selle liikmed.

Kuna SWIFT ei ole pank ega ka makse- või arveldussüsteem, ei reguleeri SWIFTi sellisel kujul keskpangad ega pankade järelevalve. Samas on hakanud SWIFTist sõltuma suur ning kasvav

hulk süsteemselt tähtsaid maksesüsteeme, mistõttu on ka SWIFT muutunud iseloomult süsteemseks. Sellega seoses on kümne grupi riikide (G10) keskpangad loonud SWIFTi järelevalve kooperatiivse süsteemi, mille järelevaataja on Belgia Riigipank, kuna SWIFT on registreeritud Belgias.

KUULAMISE EESMÄRK

- ***uurida USA riigiasutuste esitatud taotlust (ulatus, kuupäev, areng), kuidas SWIFT seda taotlust käsitles, andmete edastamise täpset raamistikku;***
- ***saada teada, kuidas SWIFT hindab seda taotlust järgimise seisukohast;***
- ***uurida välja, milliseid Euroopa ja Euroopa-väliseid riigiasutusi oli SWIFT programmist teavitanud ning kuidas nad saadud teabele reageerisid;***
- ***saada teada Belgia Riigipanga hinnang teabe edastamisega kaasnevate riskide kohta.***

Belgia Riigipank:
Belgia Riigipank on SWIFTi juhtiv järelevaataja, kuna SWIFT on registreeritud Belgias. **Ühelgi G10 pangal ei ole praegu otseseid õiguslikke vahendeid, et nõuda SWIFTilt ametlikult otsuste järgimist.** Järelevaatajad võivad siiski mitme meetme abil SWIFTi mõjutada (n-ö moraalse surve kaudu) ning kindlustada nende soovituste arvestamise SWIFTi poolt, sealhulgas SWIFTi kasutajate ning nende juhtide teavitamise SWIFTiga seotud järelevalvemuredest. SWIFTi järelevalve kesksed eesmärgid on turvalisus, töökindluse kestvus, äri järjepidevus ja SWIFTi infrastruktuuri elastsus.

SWIFTi järelevalve põhineb SWIFTi ja Belgia Riigipanga vahelisel protokollil:
Belgia Riigipank sõlmis kahepoolse vastastikuse mõistmise memorandumi ka kõigi teiste pankadega, kes osalevad SWIFTi järelevalves. Belgia Riigipank jälgib järjepidevalt SWIFTi arengut. Pank määrab kindlaks olulised küsimused SWIFTi poolt antud dokumente analüüsides ning SWIFTi juhtkonnaga arutelusid pidades. SWIFTi ühine järelevalve G10 keskpankade poolt toimub Belgia Riigipanga kaudu. Belgia Riigipank kujundab põhistrateegia ning juhib tehnilisi gruppe, mis lihtsustavad kooperatiivset järelevalvet, nimelt SWIFTi kooperatiivse järelevalve gruppi, mis koosneb G10 keskpankadest ja Euroopa Keskpangast, ning juhtivgruppi, kuhu kuuluvad Belgia Riigipank, Euroopa Keskpank, Jaapani pank, Inglise Pank ja USA föderaalreservi juhatus.

KUULAMISE EESMÄRK:

- ***küsida Belgia Riigipangalt SWIFTilt saadud teabe kohta;***
- ***saada teada, kuidas Belgia Riigipank hindab SWIFTile esitatud taotlust järgimise seisukohast ning millised on Belgia Riigipanga reaktsioonid;***
- ***uurida välja, milliseid Euroopa ja Euroopa-väliseid riigiasutusi Belgia Riigipank programmist teavitas ning kuidas need asutused sellele teabele reageerisid;***
- ***saada teada Belgia Riigipanga hinnang teabe edastamisega seotud riskide kohta.***

Euroopa Keskpank (EKP):
Euroopa Keskpankade Süsteemil on kohustus tagada maksesüsteemide sujuv toimimine. Selle kohustuse raames osaleb EKP koos G10 pankadega SWIFTi kooperatiivses järelevalves, täpsemalt SWIFTi kooperatiivse järelevalve grupis ja juhtivgrupis.

KUULAMISE EESMÄRK:

- ***küsida EKPlt SWIFTilt saadud teabe kohta;***
- ***saada teada, kuidas EKP hindab SWIFTile esitatud taotlust järgimise seisukohast ning millised on EKP reaktsioonid;***
- ***uurida järele, milliseid Euroopa ja Euroopa-väliseid riigiasutusi EKP programmist teavitas ning kuidas need asutused sellele teabele reageerisid;***
- ***saada teada EKP hinnang teabe edastamisega seotud riskide kohta.***

Nõukogu eesistujariik:
Praegu ELi eesistujaks olev Paula LEHTOMÄKI, Soome Euroopa asjade minister, ütles juulis peetud istungjärgul, et nõukogu ei saa antud hetkel kinnitada meedia andmeid SWIFTi ja Ameerika võimude vahelise teabevahetuse kohta ning tuletas Euroopa Parlamendi liikmetele meelde, et tegelike sündmuste väljaselgitamine on riiklike võimude ülesanne. Minister lisas siiski, et EL on valmis tegutsema, „kui ilmneb, et on toimunud asju, mis nõuavad Euroopa tasandil õigusaktide rakendamist“.

KUULAMISE EESMÄRK ON:

- ***anda täielik selgitus selle kohta, millises ulatuses olid liikmesriigid teadlikud SWIFTi ja USA valitsuse vahelisest salajasest kokkuleppest;***
- ***vaadata läbi nõukogu raamotsuse ettepanek kriminaalasjadega seotud politsei- ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitse kohta (KOM(2005)0475), et tagada Euroopa kodanikele ühtne ja kõrgetasemeline andmekaitse kogu liidu territooriumil;***
- ***uurida välja, milliseid meetmeid tuleks võtta, et vältida puutumatuse rikkumisi tulevikus.***

Euroopa komisjon:
Õiguse, vabaduse ja turvalisuse volinik Franco Frattini märkis juuli istungjärgul peetud kõnes, et tervikliku teabe puudumise tõttu nõuab komisjon lisaraporteid selle kohta, kuidas said USA võimud ligipääsu SWIFTi finantstehingute andmetele.
Kuna andmekaitse seaduste veatu rakendamise eest vastutavad eelkõige siseriiklikud võimud, on oluline võtta kõik vajalikud meetmed kindlustamaks, et nad kohaldavad andmekaitse seadusi õigesti ja tagavad rangelt nende täitmise. Kui SWIFTi juhtumi arengutega seoses peaks selguma, et SWIFT ei järgi selles valdkonnas kehtivaid seadusi, oodatakse komisjonilt oma lepingutes määratud volituste asjakohast rakendamist.

KUULAMISE EESMÄRK ON TUVASTADA:

- ***kas komisjoni oli andmete edastamisest teavitatud. Kui mitte, siis millal ja kuidas sai komisjon sellest teada?***
- ***milliseid tegevussammude ettepanekuid kavatseb komisjon teha, kui praegu pooleliolev uurimine peaks tõestama, et riigiasutused ei järginud kehtivaid õigusakte;***
- ***kas on vaja anda hinnang ELi terrorismivastastele õigusaktidele nende tõhususe, vajaduse, proportsionaalsuse ja põhiõiguste austamise seisukohast.***

Andmekaitseorganid
Euroopa Liit põhineb õigusriigi põhimõttel ja seega peavad kõik isikuandmete üleandmised kolmandatele riikidele toimuma andmekaitse õigusaktide kohaselt nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil. See tagab, et igaks ülekandeks peab turvalisuse eesmärkidel saama **põhimõtteliselt** kohtult loa ja iga erand sellest põhimõttest peab olema proportsionaalne ning põhinema õigusaktil või rahvusvahelisel kokkuleppel.

Euroopa andmekaitseinspektor:
Euroopa andmekaitseinspektor peab kontrollima, kas ELi olemasolevate seaduste kohaselt oli Euroopa Keskpank kohustatud reageerima võimalikule andmekaitse rikkumisele, millest nad olid teadlikud.

KUULAMISE EESMÄRGIKS ON TUVASTADA:

- ***kas Euroopa Keskpank oli kooskõlas määrusega (EÜ) nr 45/2001 kohustatud reageerima võimalikule andmekaitse rikkumisele, millest ta oli teadlik.***

Direktiivi 95/46/EÜ artikli 29 töögrupp üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta

Nimetatud põhjustel loodi artikli 29 töögrupp üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel.

KUULAMISE EESMÄRGIKS ON TUVASTADA:

- ***millal sai artikli 29 töögrupp esimest korda teada USA võimude nõudmisel andmete töötlemisest SWIFTi poolt;***
- ***kui artikli 29 töögrupp ei olnud andmete töötlemisest teadlik, siis kas töögrupi arvates oleks pidanud Euroopa Keskpank seda teavet komisjoniga jagama, kuna see on seotud üksikisikute kaitsega seoses andmete töötlemisega;***
- ***ega riigi tasandil ei ole õiguslikku vaakumit ja kas ühenduse andmekaitsega seotud õigusaktid kohalduvad ka keskpankade suhtes;***
- ***missuguseid edasisi samme tuleks astuda.***

LISA

Avaliku kuulamise sekretariaat:

Vastutav isik	Telefon	Aadress	E-posti aadress
Martina SUDOVA (administraator)	+322 283 1476	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 01J040 B-1047 Brussels	ip-libe @europarl.europa.eu ip-econ @europarl.europa.eu
Philippe TROUSSARD (administraator)	+322 283 2558	European Parliament Rue Wiertz 60 ATR 00K029 B-1047 Brussels	
Ryszard DE GROOT (assistent)	+322 284 0795	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 01J036 B-1047 Brussels	
Maria LAZAROVA (sekretär)	+322 283 2389	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 01J044 B-1047 Brussels	

Tähtis teadaanne avalikul kuulamisel osaleda soovijaile

See seminar on üldsusele avatud. Turvakaalutlustel peavad siiski need inimesed, kellel pole Euroopa Parlamendi sisenemisluba, selle endale enne seminari muretsema. Inimestel, kes soovivad Euroopa Parlamendi sisenemisluba, palutakse pöörduda seminari sekretariaadi poole enne 28. septembrit 2006.

Olemas sünkroontõlge 12 keelde (EN, FR, DE, IT, ES, NL, EL, HU, DA, SV, FI, PL).